WASHINGTON DC

І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 172. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 16-го ВЕРЕСНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 16, 1966 No. 172. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 15 вересня 1966

В АМЕРИЦІ

СЕНАТОР РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ ДІРКСЕН заявив, що і президент Джансон і більшість сенаторів не зможуть намовити його до того, щоб він змінив своє становище в справі законопроєкту про громадянські права і припинив в цій справі обструкцію в повному Сенаті. „Не знаю нікого під синім небом, казав Діркоен, хто міг би чимнебудь змінити мою думку". Така заява провідника республіканської меншости в Сенаті свідчить про те, що не вдасться цього року схвалити в Сенаті проєкту про охорону громадянських прав, хоч його вже давно прийняла Палата Репрезентантів. Діркоен головно виступає проти того пункту законопроєкту, в якому говориться про скасування расових обмежень при продажу домів і винаймі мешкань.

КИТАЙЦІ ВИШКОЛЮЮТЬ НА КУБІ повстанців для Південної Америки. Про це зізнавав в Сенатській Підкомісії Внутрішньої Безпеки кубинець С. Карріґо, який тепер живе в ЗДА. Підкомісію очолює сенатор Томас Дж. Додд із Коннектикату. Він казав, що китайці офіційно перебували на Кубі на те, щоб вчити кубинців, як ловити рибу, та вони в дійсності не зловили ані однієї кубинської риби, бо на човнах перевозили зброю до країн в обширі Карибського моря та південної Америки. Вони діяли для здійснення великого пляну диктатора Фіделя Кастра, щоб викликати революцію в державах Латинської Америки. Карріґо твердив, що бачив на Кубі і совєтські довгі ракети.

АМЕРИКАНСЬКІ АСТРОНАВТИ, які летітимуть в програмі Аполло, матимуть нові одяги, які не спричинятимуть такого потіння, яке роблять одяги, що ними користуються астронавти в програмі Джеміні. Астронавти Джеміні 9, 10 і 11 не мали способу, щоб усувати вологість, яка виникає внаслідок віддихання астронавта. Астронавти в цих одягах для Джеміні занадто потилися, а астронавт Ґордон не міг бачити на праве око, яке вповні зайшло було потом. Нові одяги для астронавтів Аполло мають мати дещо, що зможе охолоджувати цю систему одягів. Лети програми Аполло мають початися вже при кінці цього року, і мають закінчитися летом астронавтів до Місяця в 1968 або 1969-му році.

ЧАРЛЗ АЛЕКСАНДЕР Є ПЕРШИМ У СВІТІ парашутистом, якого в повітрі під час падання парашута зловив літак, який в поблизу летів. Цей парашутист випробовує техніку ловлення літаком парашутистів, щоб можна було її застосувати у В'єтнамі, де часто летуни користають із парашутів, але можуть з ними падати в океан або в небезпечні джунґлі. Таким самим способом можна б ловити в повітрі кабіни Джеміні або Аполло, коли вони спадають на парашутах на океан. Летун Александер вже два рази з успіхом виконав свою пробу, і його зловив літак, який летів із швидкістю 120 миль на годину.

У СВІТІ

НОВООБРАНА 117-ЧЛЕННА КОНСТИТУАНТА ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ ЗАСІДАТИМЕ в будинку давнього міського театру в Сайґоні, що його мерщій відновляють. Вони мають впродовж шости місяців виготовити нову конституцію, бо давня перестаріла й формально скасована після упадку режиму президента Нґо Дінь Дієма. Загально вважають, що хоч недільні вибори, в яких голосувало 81% зареєстрованих, були морально-політичною перемогою теперішнього військового режиму, проте цей режим внедовзі передасть владу цивільному урядові.

КОЛИШНІЙ ЯПОНСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ЗЕНТАРО КОСАКА ТВЕРДИТЬ, що найбільшою теперішньою проблемою Комуністичного Китаю є погодити правління компартії з тамошнім рухом „червоноґвардистів". Зентаро Косака вернувся до Японії з подорожі до Комуністичного Китаю, куди їздив у проводі 8-членної японської парляментарної делеґації. Він твердить, що в самому Пейпінґу має бути 400.000 „червоних ґвардистів", які „ввесь Китай перемальовують на кольор Мао Тсе-тунґа".

НА КОНФЕРЕНЦІЇ ГОЛІВ ЧОТИРЬОХ СУПЕРНИЦЬКИХ ПРОВІНЦІЙ НІҐЕРІЇ ВСІ СХИЛЯЮТЬСЯ до погляду, що розпад Ніґерії на самостійні держави за племінним принципом був би кінцем взагалі Ніґерії, як цілости і отих нових, нежиттєздатних державок. Тому дебатують над новим устроєм, який зберіг би єдність Ніґерії, але й протидіяв дальшим кривавим сутичкам між нетолерантними й ворогуючими племенами.

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛІВ В ІНДОНЕЗІЇ ЗВЕРНУЛАСЯ до президента Сукарна з закликом, щоб він зрікся та погодився стати перед судом за зраду державних інтересів. Йому закидають, що він перетворив „керовану демократію" в свою безправну диктатуру та завів Індонезію до економічного хаосу. Водночас організація студентів у центральній Джаві зажадала арештування другої дружини Сукарна Гартіні за субвенціонування комуністів.

ГОЛОВА НІМЕЦЬКИХ СОЦІЯЛ - ДЕМОКРАТІВ ВІЛЛІ БРАНДТ ЗГОЛОСИВ ВНЕСЕННЯ, щоб доповнити конституцію постановою, що дві треті нижчої палати парляменту — бундестаґу — мають право розв'язати парлямент і розписати нові вибори. Цей внесок має практично на цілі відсунути від влади теперішній уряд д-ра Людвіґа Ергарда. За обов'язуючою конституцією — уряд відходить тільки внаслідку схвалення йому звичайною більшістю у парляменті недовір'я з одночасним визначенням нового канцлера. Практично це не викональне. Внесення Брандта так само не має шансів на здійснення.

33-ЧЛЕННА КОМІСІЯ В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ НЕ ЗМОГЛА розв'язати проблему схвалювання і фінансування так званих мирових місій ОН, себто висилання в загрожені пункти світу міжнародного війська. СССР, Франція і деякі інші держави вважають, що тільки Рада Безпеки ОН має право схвалювати такі місії, а місії, схвалені Генеральними Асамблеями — „нелеґальні" і тому вільно не фінансувати їх. ЗДА, Британія й інші держави вважають що, навпаки, Генеральна Асамблея є найвищим органом, який може приймати всякі обов'язуючі всіх членів постанови. Згадана Комісія просто пред'явить Генеральній Асамблеї звіт про переведені — безуспішні — дебати.

ЄГИПЕТСЬКИЙ ДИКТАТОРСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ҐАМАЛЬ АБДЕЛЬ НАССЕР ПЕРЕВІВ зміну у своєму уряді, при чому він відсунув прем'єра Захарію Моґеджіна і трьох міністрів господарських ресортів за нібито надто велику податливість на вимоги західнього капіталу. Міжнародний Монетарний Фонд узалежнив дальшу допомогу від реформ, які не подобаються „соціялістові" Нассерові.

АСТРОНАВТИ ДЖЕМІНІ 11 ЗДОБУЛИ НОВИЙ РЕКОРД ВИСОТИ — 850 МИЛЬ

Кейп Кеннеді, Флорида. — 14-го вересня астронавти з Джеміні 11 побили давній рекорд висоти і вилетіли разом із прив'язаною линвою Адженою на висоту 850 миль, звідки фотографували Землю, бувши над Австралією. Під час цього маневрування витворилася була штучна тяґота у звичайно невагомих просторах. Фотографічна камера почала в руках астронавта легко порушатися в напрямі ракети Аджени. Звичайно камера не рушається. Але ця вагомість була мала, і предмет впав би тільки на три цалі впродовж 10-ох секунд при такім притяганні. Астронавти бачили з цієї рекордової висоти найбільший обшир Землі, який досі могла бачити згори людина. Астронавт командор фльоти Чарлз Конрад і підкомандор Ричард Ф. Ґордон бачили через вікна кабіни Австралію, Індію та острів Борнео. Триденна місія цих астронавтів має закінчитися в четвер, коли перед 10-ою годиною перед полуднем вони мають почати спускатися вниз, щоб осісти на Атлантику у віддалі коло 725-ох миль від Флориди. Аджена і Джеміні 11 були випущені в передполудневих годинах в понеділок 12-го вересня. Астронавтам вдалося вже під час першого обліту довкола Землі об'єднатися з ракетою Адженою. В попередніх летах об'єднання відбулося аж під час третього або четвертого обліту Землі. Треба було скоротити хід астронавта Ґордона по космосі, що мав тривати 107 мінут, до 40 мінут, бо внаслідок сильного потіння астронавтові так було зайшло потом праве око, що він нічого не бачив. Вночі з вівтірка на середу астронавти спали тільки шість годин. Вони збудилися вже о год. 1:30 по півночі. І під час другої ночі ракета Аджена була прив'язана до кабіни Джеміні 11. Астронавти були так зайняті виконуванням своїх завдань, що могли з'їсти сніданок шість годин після пробудження. Вони робили приготовання до здобуття нового рекорду висоти, що їм вповні вдалося. Астронавти Джеміні 10 здобули були рекорд висоти 475-ох миль а астронавти Джеміні 11 мали в пляні вилетіти на висоту 865-ть миль, але їм цей плян змінили, і вони вилетіли на висоту 849.85 милі. Астронавт Конрад сказав, вилетівши на цю висоту: „Це фантастично. Важко в це повірити!" На Атлантику чекали на астронавтів літаконосці із гелікоптерами, щоб виловити астронавтів і кабіну Джеміні з води, коли вони впадуть на океан. Осідання мало відбутися в четвер 15-го вересня перед полуднем, саме в тому часі, як це число „Свободи" починало друкуватись на пресі.

Богдан Зорич почав двомісячну місію в Західній Канаді для розбудови УНС

Торонто. — Богдан Зорич, заступник головного предсідника і директор Канадійської Канцелярії Українського Народного Союзу, виїхав минулої суботи, 10-го липня, на відвідини в західній провінції —Канади у двомісячній місії: допомогти місцевим діячам Українського Народного Союзу розбудувати цю установу на тому обширі і тим самим уможливити там українським поселенцям та їх нащадкам скористати з незрівнянних можливостей особистого й родинного забезпечення, що їх дає УНСоюз, як і включитись у його працю для добра українських громад у Канаді і ЗДА та для української визвольної справи. На всіх 87,000 членів Українського Народного Союзу є 8,000 у Канаді, а з цього заледви одна тисяча в найбільш заселених українцями західніх провінціях: Британській Колюмбії, Альберті і Манітобі. Основи для розбудови УНСоюзу в тих провінціях поклав активний ще донедавна лідер Канадійської України та довголітній головний контролер УНСоюзу інж. Володимир Коссар. Проте, розбудова і поширення організаційної сітки УНС на тих обширах поступало аж занадто повільно з уваги на те, що між переважно фермерським населенням тих провінцій все ще є тільки дуже мала свідомість вітального значення і вартости життєвого забезпечення. Одним із головних завдань відвідин п. Зорича в тих провінціях є власне поширення та спопуляризування забезпеченевих і громадських ідей та користей із членства в УНСоюзі, з рівночасним наладнанням організаційної системи і праці УНС на місцях. У цій вітально важливій для українців Канади місії, Богданові Зоричеві допомагатимуть місцеві союзові діячі із новообраним головним контролером Іваном Геврином у Вінніпеґу та секретарями й

Богдан Зорич

управами місцевих існуючих уже Відділів УНС, як і місцеві та крайові громадські діячі, що доцінюють вагу і вартість УНСоюзу. Свою працю почне Богдан Зорич із Ванкуверу в Британській Колюмбії, де проведе три тижні часу. В дорозі до Ванкуверу, він зупинився на два дні у Вінніпеґу, де мав ділову зустріч із союзовцями з гол. контролером Іваном Геврином на чолі, відвідав місцеві установи, редакції місцевих газет та всюди — як він інформує нас телефоном — мав доброзичливу та повну зрозуміння зустріч і запевнення співпраці. Подібну зупинку і початкову, вступну акцію відбув п. Зорич у Едмонтоні, звідки 14-го вересня виїхав до Ванкуверу, де й зупиниться на яких три тижні, виїжджаючи і в інші місцевості провінції, в яких існують українські громади. З Ванкуверу п. Зорич переїде вже на довші відвідини в Едмонтоні і Альберті, а опісля в Вінніпеґу і Манітобі. Інформуючи телефоном про свої перші відвідини і зустрічі в Вінніпеґу і Едмонтоні, п. Зорич висловлює багато оптимізму, що його відвідини в західніх провінціях Канади причиняться до пожвавлення союзової і загально-громадської активности на тому обширі.

Британія поставила ультимат Родезії

Лондон. — Конференція Британського Коммонвелту проголосила комунікат, який став своєрідним компромісом між двома таборами, репрезентованими на тій конференції в справі Родезії. У тому комунікаті стверджується, що „багато учасників" конференції вимагали гостріших санкцій супроти Родезії, проте британський уряд заявляє своє становище. Те становище — це насправді ультимат біло-расистському режимові прем'єра Ієна Сміта в Родезії, що коли той родезійський уряд не змінить своєї політики, або не зречеться до кінця цього року, то британський уряд відкличе всі свої попередні пропозиції, зроблені в минулих переговорах з Ієном Смітом, та ніколи не визнає самостійности Родезії, поки там не буде при кермі влади репрезентація всього народу, себто включно з муринською більшістю. У тому комунікаті гостро таврується володіння меншости (білої) над більшістю (чорною) та заповідається, що у випадку непослуху Ієна Сміта — Британія відкличеться до Об'єднаних Націй, вимагаючи проголошення загального економічного бойкоту Родезії і припинення всякої торгівлі з нею. Водночас британський уряд Гарольда Сміта відкинув вимогу радикальних муринських держав, членів Коммонвелту, щоб проти Родезії вислати збройну експедицію. — Коментатори сумніваються, щоб той ультимат мав успіх й припускають радше, що Родезія проголосить себе республікою і зірве всі зв'язки з Британією.

На совєтсько-іранському кордоні большевики схопили американця

Москва. — Три прикордонні совєтські вояки арештували й забрали вглиб совєтської території 24-річного американця Розелла Дозона, вчителя в місії американського Корпусу миру в Ірані. Дозон був стаціонований з іншими членами Корпусу мира в прикордонному містечку Астарі над Каспійським морем і пішов в минулу неділю з своїм товаришем, Дейвідом Остенберґом над річку поза містом. Дозон вступив до річки і наблизився до протилежного берега, який належить вже до СССР. Тоді підійшли до нього три совєтські вояки і забрали його з собою. Совєтська преса промовчала цю подію. Американська амбасада в Москві, заалярмована місією Корпусу мира в Ірані, зажадала негайного звільнення молодого американця. Державний департамент вважає цю подію дуже важливою, з уваги на жалюгідний прецедент з американським громадянином, 27-річним Нюкомбом Моттом, який рік тому, будучи в північній Норвеґії, випадково переступив совєтський кордон і наблизився до містечка Борисоґлеб, куди норвежці могли прибувати без візи. Хоча Мотт негайно сам зголосився до тамошньої поліційної станиці, його арештували, судили й засудили на півтори року в'язниці та, перевозючи Мотта з одної в'язниці до другої вбили його і проголосили, що він „покінчив самогубством". В цілому СССР йде знову нагінка проти „шпигунів".

Президент Філіппін Маркос розпочав свої відвідини у ЗДА

Вашинґтон. — Філіппінський президент Фердинанд Маркос прибув у середу 14 вересня ц. р. до Вашинґтону, прийнятий з усіма почестями, належними головам чужих держав. Тихоокеанська держава Філіппіни, яка складається з коло 7.000 островів, з яких проте тільки 11 мають понад 1.000 мешканців, а разом усі складаються на кругло 32-мільйонове населення, належить до найвірніших союзників Америки. Окуповані в 1942 році японцями й визволені американськими збройними силами в 1945 році, Філіппіни зазнали були комуністичну партизанку й підривну роботу і ведуть у внутрішній та закордонній політиці строгу антикомуністичну лінію. Саме тепер вони переводять до Південного В'єтнаму своїх 2.000 вояків технічних частин у допомогу тамошньому урядові й Америці. Під час перебування президента Маркоса мають переговорити та евентуально підписати новий договір в справі 4-ох великих американських морсько-летунських баз на Філіппінах. З престижевих мотивів Філіппіни вимагають, щоб первісний термін існування тих баз — 99 років — замінити на 25 років. Справи війни - миру у В'єтнамі, відшкодування Америкою для філіппінських вояків з останньої світової війни, дальшої економічної допомоги Філіппінам становитимуть предмет нарад двох президентів.

Великі й малі держави переконують У Танта залишитись в ОН

Об'єднані Нації. — ЗДА, Британія й Франція погодились, що треба вжити всіх заходів, щоб переконати генерального секретаря Об'єднаних Націй У Танта, щоб той відкликав свою резиґнацію з того становища. У Тант повідомив обіжним листом до 117-ох членських держав ОН, що він не кандидуватиме на наступну каденцію генерального секретаря. Його каденція вигасає 3 листопада ц.р., а Генеральна Асамблея ОН сходиться на наради 20 вересня ц.р. Становище СССР ще не відоме, але совєтський амбасадор Микола Федоренко вже раніше заявився був за У Тантом. Тепер він буцімто ще не дістав вказівок з Москви. Також азійсько-африканський і південно-американський бльоки заявляються за залишення У Танта на становищі генерального секретаря. Комуністичні країни буцім-то тому підтримують його кандидатуру, що вони „знають" вже його становище до всіх великих міжнародних проблем та що, зокрема, У Тант є проти політики ЗДА у В'єтнамі і за допущення Комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй.

СВЯТКУЮТЬ ЖИДІВСЬКИЙ НОВИЙ РІК

Ню Йорк. — В четвер почався новий 5727 рік жидівського календаря. Жидівське населення країни відзначує це традиційне свято, що носить назву „рош гашана", в четвер і п'ятницю. В ці два дні немає науки в публічних школах в таких великих містах, як Ню Йорк і Філядельфія. Почавши від попереднього року, шкільна влада у Філядельфії замикає на ці два дні всі публічні школи у місті, бо великий відсоток учнів, а головно вчителів абсентувався і важко було вести нормальне навчання у школах.

ПРОФ. ВОЛОДИМИР РАДЗИКЕВИЧ, ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ, ПИСЬМЕННИК І ДІЯЧ, ПОМЕР У КЛІВЛЕНДІ

Клівленд, Огайо. Проф. Володимир Радзикевич, один із найвидатніших наших сучасних педагогів, учених, письменників і суспільно-громадських діячів, помер тут у вівторок, 14-го вересня 1966, три дні після того, як місцева українська громада із живою участю багатьох українців Америки й Канади, влаштувала йому ювілей з нагоди його 80-річчя та на два дні перед його 80-ми уродинами, що припадають сьогодні, 16-го вересня. Сл. п. проф. Володимир Радзикевич народився 16-го вересня 1886-го року в патріотичній родині декана Львівської Архиєпархії, середню і високу освіту здобув у Львові й опісля, аж до другої світової війни учителював в академічній гімназії. Був дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка та Української Вільної Академії Наук. Залишив велику спадщину у вихованні кількох поколінь та в численних своїх творах. Про життьовий шлях покійного вже проф. Володимира Радзикевича та його місце в українській науці, педагогіці й історії пише проф. д-р Василь Стецюк, секретар НТШ в Америці, у своїй статті, що буде надрукована в черговому числі „Свободи". Похорон сл. п. проф. Володимира Радзикевича відбудеться в суботу, 17-го вересня перед полуднем. Вічна Йому Пам'ять!

УКРАЇНЦІ КЛІВЛЕНДУ ВІДЗНАЧИЛИ 80-РІЧЧЯ ПРОФ. ВОЛОДИМИРА РАДЗИКЕВИЧА НАПЕРЕДОДНІ ЙОГО СМЕРТИ

Клівленд. — Українська Громада Клівленду, а з нею і всі українці у вільному світі, з великою любов'ю і відданістю вшанували проф. Володимира Радзикевича з нагоди його 80-річчя на три дні перед його смертю. Ювілей відбувся в суботу, 11-го вересня, в залі середньої школи в Пармі, старанням окремого Ювілейного Комітету. Програмою проводили інж. Григор Бобків, Софія М. Бура й Теофіль Цішкевич, які прочитали 150 привітів для ювілята, що їх надіслали найчільніші центральні українські установи Америки, Канади й Західньої Европи, місцеві численні українські товариства та низка його колишніх товаришів праці й учнів. Архипастирські благословення й вітання передали йому Кардинал Йосиф Сліпий та Архиєпископ Кир Іван Бучко. В імені Ювілейного Редакційного Комітету Леонід Бачинський вручив присутньому на святковому вечері проф. В. Радзикевичу перший примірник пропам'ятного ювілейного збірника, що появився друком напередодні цього пропам'ятного свята. Врочисту промову виголосив проф. Михайло Пап й вручив достойному сеньйорові української науки почесну грамоту Наукової Ради НТШ в Америці. Коротке слово Ювілята прийняло 250 присутніх гарячими оплесками та співом „Многая Літа".

Мистецьку частину вечора розпочали учні „Рідної Школи" — Марта Шанковська, Мирон Бурий та Марко Дубас, що деклямували разом вибрані частини з віршованої казки Володимира Раддзикевича „Пригоди Юрчика Кучерявого" й зложили учителеві цієї школи китиці багряних троянд. Скрипаль, мґр Мирон Жмуркевич при фортепіяновому супроводі Ірини Винницької виконав Чайковського „Канцонетту", Болянжера „Серенаду" та Фібіха „Поему". Виїмки з повісти Ювілята п. н. „Ніч пройшла", що появиться з друку незабаром в Европі, читали молоді мистці слова, Рома Фаріон та Ігор Оліяр.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ЩАСТЯ ПО-СОВЄТСЬКОМУ

Не було дитинства в Людмили, не було зірочки жовтеняти й піонерської краватки чи, як „Молодь України" з 23 серпня пише, „галстука" на грудях. Мати не пускала Люду до подрух і навчала її молитися.

Що ж сталося з Людою? Почали її заманювати комсомольці міста Токмак (Запорізька область) і втягнули в комсомол. Тепер Люда, — каже кореспондент В. Кацимон, — знайшла щастя.

З УКРАЇНИ У КАЗАХСТАН

Близько 600 водіїв комбайнів відряджено з Дніпропетровщини та Кіровоградщини у Казахстан. Разом із збиральними машинами вислано в цілинний край також 220 механізаторів. (З „Радянської України" 20-го серпня).

МУЗЕЙ ФРАНКА У ЛЬВОВІ ДІСТАВ ЛІБРЕТТО ОПЕРИ „УКРАДЕНЕ ЩАСТЯ" ЧЕСЬКОГО

Львів. — Сюжет „Украденого щастя" давно притягає увагу композиторів не тільки українців, але й чужинних. Загально відома вже в Україні опера „Украдене щастя" композитора Ю. Мейтуса. Цю оперу ставить тепер у цьому ювілейному Франківському році Львівський Театр.

42 роки тому чеський композитор Володимир Амброз написав оперу, в основу якої лягла драма Івана Франка „Украдене щастя". Через рік вона побачила світло рампи Народного театру в місті Брно, а згодом й інших чехословацьких оперних театрів.

В переддень 110-річчя з дня народження великого Каменяра Львівський літературно - меморіяльний музей одержав із Чехословаччини лібретто опери „Украдене щастя" Володимира Амброза. Її прислав літературознавець М. Неверлі, який вивчає творчість Івана Франка.

БІОГРАФІЧНИЙ ДОВІДНИК ПИСЬМЕННИКІВ

У Києві вийшов друком бібліографічний довідник „Письменники радянської України" з світлинами письменників, стислими відомостями про час і місце народження, походження, освіту, трудовий шлях, партійність, початок творчости, основні жанри та назвами окремих видань кожного автора.

(„Культура і Життя" з 21 липня).

ЖИТТЯ ЗА РОЗКЛАДОМ

Молоду жінку Аллу, маму малої дитини, обвинуватили, що вона відірвалася від комсомолу. На це Алла відпвіла в „Молоді України" з 23 серпня:

„Я працюю на Дарницькому шовковому комбінаті. Мій чоловік в армії. У мене дитина, живу в гуртожитку. Побутова невлаштованість, турботи. Життя за таким розкладом: дитячі ясла — гуртожиток — крамниця — дитячі ясла — гуртожиток. А тут спільна кухня, чергування біля плити і таке інше. А взагалі мені хочеться затишку, без цієї метушні".

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Анархізм під маскою леґалізму

Цього місяця відбулись у Форт Діксі, Ню Джерзі, три розправи перед 10-членним військовим трибуналом проти трьох вояків, які ще 30 червня ц. р. на пресовій конференції в Ню Йорку заявили, що вони — проти війни у В'єтнамі і не поїдуть на фронт, якщо їх висилатимуть. Бувши арештованими, кожний з них підтримав ту свою заяву арґументом, що війна, яку Америка веде у В'єтнамі, „нелеґальна", і тому вони „не зобов'язані" брати в ній участи. Всі вони — 20-річні мурини з нюйоркського Гарлему, виступали в демонстраціях проти в'єтнамської політики Президента. Військовий суд став на принциповому становищі, що вояки мусять слухатися наказів головного командувача збройних сил Америки, яким є Президент і який має право висилати вояків, куди уважає за відповідне. Одного з підсудних засуджено на три роки, двох інших — на 5 років в'язниці кожного і непочесне видалення з війська.

Очевидно, що ці й ще кілька інших подібних випадків, які трапилися минулого року, це цілком відокремлені винятки, які зовсім не віддзеркалюють настроїв американського воярства та його бойової моралі. Куди кращим показником атмосфери, яка панує серед американських вояків у Південному В'єтнамі, є випадок з Вінстелом Белтоном з Мілвокі, який також спротивився був виїхати на в'єтнамський фронт і навіть переводив демонстраційну голодівку, але, засуджений на рік в'язниці, погодився „на пробу" поїхати до В'єтнаму; опинившися там, він настільки зрозумів свою помилку, що проявив не абияку відвагу в боях, після чого кару йому скасовано, а самого його підвищено в ранзі.

Речник Пентаґону слушно звернув увагу представникам преси на те, що випадки відступництва бувають в усіх арміях та в усіх війнах і що по нинішній день є ще в комуністичному Китаї деякі колишні американські вояки, які відмовилися вернутися до Америки, дармащо більшість отаких перекинчиків, пізнавши комуністичну дійсність, воліли наразитися на воєнний суд в Америці, аніж там залишатись, і повернулися на батьківщину.

Однак, у згаданих на вступі трьох випадках був цікавий новий елемент: молоді люди, що відмовилися йти на в'єтнамський фронт, прикривали себе арґументом „нелеґальности" тамошньої війни. Це їхнє становище цілком відповідало позиції демонстрантів по різних студентських кемпусах, які „протестували" проти в'єтнамської політики Президента, при чому, як стверджували найкращі знавці відносин, величезна більшість отих демонстрантів взагалі не знали, у чому справа, яка державна рація диктує актуальну південноазійську політику Америки, що собою являє В'єтнам і яка ґенеза тамошньої війни. У великій мірі те саме стосується расових демонстрацій, які йдуть під світлими гаслами рівности всіх людей і справедливости для них, а виявляються практично — як це було у Філядельфії, в Шикаґо, в Ню Йорку — в грабунках крамниць і в сіянні анархії.

Колишній член Найвищого Суду Чарлз Віттейкер б'є на сполох з приводу всіх отаких випадків. У своїй статті „Наслідки плянового масового непослуху законам", надрукованій в „Бюлетені" Федерального Бюра Інвестиґацій та передрукованій в „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорті" з 19 вересня ц .р., цей видатний американський юрист вбачає найбільшу загрозу не в окремих демонстраціях, а в нехтуванні закономірного ладу і в заколочуванні його під маскою боротьби за „вищі світлі цілі". Чарлз Віттейкер побоюється, що коли таких випадків буде багато, коли вони будуть щораз частіше повторятися, то „гін до беззаконня" може виявитися сильнішим за засоби, що ними розпоряджають чинники безпеки.Він виступає рішуче проти того, щоб будь-хто з приватних громадян брав у свої руки „право" кореґувати дійсну чи уявну несправедливість' Такі самовільні акти насправді руйнують правопорядок у державі і сіють анархію. І тому Віттейкер закликає передусім до відбудови почуття відповідальности в усіх громадян і почуття пошани до закону.

Багато причин зроджують той „гін до беззаконня", — і дійсна дискримінація та нужда людей, і почуття меншовартости, що викликає невдоволення, і недовір'я, — але також плекання такого культу конституційної свободи, внаслідок якого багато громадян думають, що їм „усе вільно". Коли будуть множитися подібні випадки, то керівні американські чинники мусітимуть визначити докладні межі толеранції й лібералізму, бо гасло „свобода для свободи" може дати в практиці найприкріші наслідки — саме для дійсної свободи народу і країни.

„ДЕНЬ РІДНОГО КРАЮ"

Мюнхен. — Уже 17-ий раз відбувається в Західній Німеччині „День Рідного Краю". Цю урочистість влаштовують німці, виселені із східніх областей після другої світової війни.

У неділю 11 вересня був ясний, теплий день. Цього року в Баварії літо було холодне й мокре, і „бабине літо", що настало в першому місяці осени, — це немов відшкодування мешканцям цієї країни за сльоту.

Коли я ввійшов до великої залі Німецького Музею над рікою Ізарою, де зібралися вигнанці зі Сходу, то зразу мені кинулося в вічі, що присутні в величезній більшості належали до середнього й старшого віку: сиві голови, блискучі лисини, похилі постаті. Навіть у хорі на сцені мало було молодих людей.

Як видно, молодь хотіла використати гарний теплий день і виїхала в гаї та ліси гірської околиці Мюнхену. Сини й дочки виселених німців, що виростали або народилися в Західній Німеччині, вже не мають сентименту до рідного краю своїх батьків, вони вже вросли в новий ґрунт.

На відкритті „Дня Рідного Краю" в Мюнхені промовляв, між іншими, заступник бурґомістра цього міста. Він згадав, що виселенці зі Сходу своєю працею і знаннями багато зробили для відбудови зруйнованого Мюнхену: 160.000 виселених німців, працюючи в столиці Баварії, допомогли розібрати руїни і на їх місці збудувати нові, ще кращі будинки.

У промовах інших ораторів були слова надії на поворот виселених у східні провінції, але ці слова не були переконливі. Бо хто може змінити створену після другої світової війни ситуацію?

Коло мене сидів старенький згорблений дідок в окулярах і з ціпочком у руці. При словах промовців про поворот у втрачені околиці, він прошептав: „Ніякої надії". Він не плескав у долоні при мелянхолійних звуках музики, що долітали з оркестри на сцені; не тішили його і гуртові народні танці, виконувані на сцені.

Танцюристи й танцюристки в народних строях Судетської области вивели танок, дуже подібний до нашої „Метелиці". Смутні мелодії симфонії Генделя і весела танкова музика однаково зворушували учасників „Дня Рідного Краю": вони доходили до серця вигнанців і викликали сльози на очах не одного з присутніх.

І думалося мені: як могла нація з великою культурою, „народ поетів і філософів", піти за божевільними фантазіями недоученого маляра Гітлера, що манив німців надіями на панування над світом? Як могла Німеччина п'ять років видержати війну проти цілого світу?

Між примусово виселеними німцями є в Західній Німеччині група добровільних виселенців: це втікачі з східньої зони Німеччини, що перебуває під накинутим з Москви комуністичним режимом. Вони покинули рідний край, щоб не жити під комуністичною тиранією. Для них рідний край є там, де вони можуть вільно жити, — в Західній Німеччині.

Можна собі уявити, що німці з східніх областей не були б виселені на Захід і лишилися б у рідних околицях, але перебували б тепер під режимом комуніста Ульбрихта. Скільки їх захотіло б вирватися з тих рідних країн, втекти на Захід? І які нові мури, заміновані поля та вовчі ями довелося б комуністам споруджувати, щоб удержати цих людей на рідному ґрунті?

Наприкінці „Дня Рідного Краю" були показані знімки з східніх областей, де жили німці до кінця другої світової війни. Показано, між іншим, один краєвид із Буковини і Кеніґсберґу, що тепер зветься „Калінінґрад".

П. А.

Справа Родезії розбиває конференцію Британського Коммонвелту

Лондон. — На конференції 22-ох членів Британського Коммонвелту позначились поважні розбіжності, які грозять, що деякі африканські члени Коммонвелту можуть виступити з нього та що сама конференція розіб'ється. 16 членських делеґацій відкинули плян британського прем'єра Гаролда Вільсона, як далі поводитись супроти біло-расистського уряду Ієна Сміта в Родезії, який самовільно й односторонньо проголосив незалежність Родезії та не захотів підчинитися вимозі, щоб ступнево підготовляти участь автохтонних чорних у правлінні країною, де з-посеред понад 4-ох мільйонів всього населення країни — вся влада знаходиться в руках коло 200.000 білих поселенців. Господарські санкції, застосовані Британією, виявились недостатніми, щоб примусити Ієна Сміта зреззиґнувати або піти на поступки в переговорах з Британією. Чорні держави, члени Коммонвелту, признають, що військова експедиція проти Родезії практично невикональна, але вони вимагають повного господарського бойкоту й бльокади Родезії. Британський прем'єр Вільсон лякається, що такий бойкот довів би до зудару з Південно-Африканським Союзом, який підтримує режим Сміта в Родезії, та що він пошкодив би господарським інтересам Британії, яка саме тепер переживає економічну кризу.

● **Південно-азійська ріка Меконґ розлила** свої води по південній частині Ляосу й затопила навіть передмістя столиці краю, Вієнціяну. Прем'єр Ляосу Суванна Фума об'їздив заторкнені повінню місцевості разом з тамошнім американським амбасадором. Суванна Фума, який є за невтральністю Ляосу, все ж поборює комунізм і сприяє американській політиці у В'єтнамі. Тому ЗДА дають Ляосові економічну допомогу.

М. Мельник

ЗАВВАГИ ДО ПОЛІТИКИ УККА
(Перед IX Конґресом Українців Америки)

II

Які ж є інші передумови, що сприяли б постанню української держави?

Після проблеми національної свідомости однією із найважливіших передумов є дальше освідомлення в цілому СССР — включно з Росією, що режим чим далі, тим виразніше не зближається, а відходить від комунізму. Одним із найважливіших моментів є тут безвихідна ситуація совєтської економіки, що скоріше чи пізніше змусить режим повернути знову до капіталістичних методів вільних підприємств, вільного ринку і зиску.

Повне усвідомлення провалу комуністичної ідеології важливе тому, що в модерних суспільствах пересічна людина не може бути диктатором тому, що вона, скажімо, походить з королівського роду. Сьогодні диктатор або мусить бути політичним генієм, або в ім'я якоїсь політичної філософії мусить мати бодай мінімум підтримки серед населення. Коли підтримка населення дійде до того мінімуму, а то й переступить його, тоді й совєтський диктатор не посміє зробити багато з того, що могли собі дозволити його попередники. Тоді при найменшому „подуві вітру" він може провалитись.

І тому всі речі, що дискредитують російський комунізм і режим (включно з совєтсько - китайською сваркою), корисні для поневолених націй. Усі потягнення (візита Хрущова в Америці, візита де Ґолля, плянована візита президента Айзенгавера чи можливість візити королеви Британії до СССР), що збільшують престиж режиму, лише зміцнюють його позицію і додають йому відваги у боротьбі з внутрішніми противниками та у виконуванні своїх плянів. В тому самому сенсі навіть і частинний перехід до вільної економіки не тільки ще більше здискредитує комунізм, але й сильно зменшить особисту і національну залежність від Москви усіх поневолених націй.

Дальша важлива передумова для визволення України — це усвідомлення в західніх суспільствах, що воювати виключно проти комунізму не досить; що банкрутство комунізму може тільки послабити режим, а не спричинити його упадок, тому, що під сучасну пору спирається він в основному не на комунізмі, але на національних та імперіяльних традиціях російської нації.

І врешті доля України, мабуть, у великій мірі залежатиме від того, що і скільки про нас знають ті держави, які мають вирішальний вплив на формування політичних відносин і сил у сучасному світі; чи світова опінія вважатиме нас за совєтську Пенсилвенію, чи за поневолену націю; чи, на її думку, на Україні йде процес денаціоналізації (наприклад, проф. Барґгорн з Єйлу), чи росту національної свідомости (проф. Пайпс з Гарварду).

Ось така, приблизно, наша оцінка основних проблем української визвольної боротьби, і вона піддає деякі думки відносно деяких проблем, що нас непокоять, а зокрема відносно деяких моментів політики УККА.

Передусім нам видається, що проф. Добрянський має рацію, коли настоює на тому, що УККА це не українська, а українсько - американська організація. Це не значить, що українці не можуть мати тут чисто українських організацій, інституцій чи установ таких, як УНР чи та чи інша політична організація. Однак, незвичайно доцільно і корисно, щоб українську справу перед американською публікою і урядом заступали не тільки чужинецькі організації (як ОУН, УНР чи УРДП), але й організації та установи, що їх членами є означені американські громадяни українського походження. Вони у багатьох випадках можуть зробити куди більше, ніж будь - яка чужинецька організація чи установа. Багато легше дістати підтримку у якогось сенатора, конґресмена чи урядовця американській, як чужинецькій та ще й до того еміґрантській установі. І тому ми цілком погоджуємося з протестаційним листом проф. Добрянського до „Ню Йорк Таймсу", в якому він протестував проти трактування УККА як еміґрантської організації.

Справа ця може декому видаватися формальною і дрібничковою, але вона в дійсності такою не є. На щастя, виходить так, що цілі української еміґрації комплектно збігаються з цілями нашої прибраної батьківщини. Та воно не завжди було і є так з іншими етнічними групами. Під час першої світової війни Німеччина мала величезну підтримку серед американських німців та ірляндців, аж доки американцям не попали в руки пляни інвазії Америки. У тих різницях багато людей у федеральному уряді добре визнається. Тому УККА може співпрацювати з різними українськими інституціями і установами, але не може бути від них залежним. Ми також нічого злого в тому не бачимо, коли УККА час від часу робить жест чи складає заяву, що підтверджують його льояльність до Америки.

Ще раз підкреслюємо: ми маємо досить суто українських організацій та установ. Чи нам не цікаво скористати з того, що ми — громадяни цієї країни? Чи нам не корисно творити організаційні форми, у яких могли б взяти участь не тільки ми, але й наші діти? Чи ми дійсно хочемо всі українські форми і прояви забрати зі собою у вічність?

Проблема „культобміну", а разом з тим і проблема розмов з українцями з краю обернулась у нас в політичний футбол, хоч, на щастя, люди тепер уже на всі закиди та протизакиди так гостро не реаґують. Біда в тому, що до такого роду справ стаємося чуттєво, і через те в нас не раз стільки непотрібного замішання. Коли б про ті справи говорити з більшим спокоєм, може б ми й скоріше дійшли до якоїсь спільної думки. Та, на жаль, ще й тепер непоправні ветерани таборової політики тільки й чекають на те, щоб комусь нога поковзнулась і щоб його відразу задеклярувати чимсь прислужником, а вже принаймні непатріотом.

Нам здається, що ми в тій справі цілком перемішали горох з капустою. Ми пропонуємо насамперед розрізняти „український" уряд і його представників, різні наукові та професійні делеґації і поодиноких людей. Також по стороні еміґрації треба розрізняти центральні установи, поодинокі організації та приватних осіб. Уже такого роду зрізничкування ставить проблему в іншому світлі.

Нам тяжко уявити, про що ми можемо говорити з членами чи представниками УССР. Припустімо, що Хрущов, Брежнєв чи Підгорний ще за свого — вживаючи вислову Едварда Кренкшов — „віце - королівства" в Україні приїхав до Америки і українські центральні організації влаштували для нього бенкет. Після вечері прийшли запити.

Питання: Деякі люди кажуть, що Україна є російською колонією. Чи це правда?

Відповідь: Як представник української влади, можу вас запевнити, що це брехня. І пам'ятайте, що я говорю авторитативно. Мене ж український народ вибрав більшістю 99.9 відсотка голосів.

П.: Чи українці хочуть незалежности від Росії?

В.: Це їхнє право, забезпечене конституцією СССР Але вірте мені, вибраному представникові українського народу, що українці тільки тепер, у найтіснішій співпраці і за допомогою братнього російського народу, здобули свою державу, позбирали всі свої території, збудували могутню індустрію і, нарешті мають нагоду здійснити свої національні аспірації, про що за царя чи панської Польщі навіть мріяти не могли.

П.: А як же з чутками про русифікацію?

У відповідь — маса цифр про те, скільки було українських шкіл, скільки виходило українських часописів та книжок за царя, а скільки тепер — із таким закінченням: „Але найважливіша річ у тому, що кожна українська родина має тепер повну свободу вибирати українську або російську мову в школі".

В той самий час кореспондент „Радянської України" пересилає до Києва репортаж про те, що голова українського уряду дістав від центральних представництв української еміґрації повну підтримку. Отже, мовляв,

(Закінчення на стор. 3-ій)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НА ТЕМИ БУДНЯ

Алеж балакучі наші люди, балакучі, і то не лише жінки, яким звичайно пришпилюють латку балакучости, а таки й чоловіки. Вчепилися слова „чужинець" і малощо не сваряться над значенням цього слова, а коли б стрінулися, то може й до бійки прийшло б. Почекайте, розсварені чоловіки, хай я спробую роз'яснити значення цього „згірдливого" слова так, „на хлопський розум", як у нас казали, може стане вам ясно, що значить „чужий" чи „чужинець".

Якщо в мові є якесь слово, то воно витворилося для визначення якогось поняття, і тоді нема потреби дискутувати над його значенням. От для прикладу: хлопець поліз у чужий сад і нарвав яблук; корова зайшла у чужу леваду, і власник левади зайняв її; в нашому селі поселився якийсь чужий чоловік; на празнику було багато чужих священиків, і т. д.

Візьміть у руки будь-яку українську повість і, читаючи її, знайдете таких прикладів без ліку. Ані сад, ні левада не були в іншій місцевості, а згадані священики чи чужий чоловік, що поселився у селі, були такими ж українцями, як усі мешканці села, але вони не були з цього села, і тому люди називали їх чужинцями, протиставляючи поняття „мій", „наш".

Тому немає потреби гніватися чи ображатися на когось, що хто напише чи скаже, що на святі чи якійсь імпрезі були чужинці, у тому значенні, що це були не українці, а люди іншої національности, значить „не наші".

О. З.
Боффало, Н. И.

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО СЛ. П. ІЛІЮ СЛОБОДЯНА

Тому кілька днів я написала коротку посмертну згадку, на просьбу вдови довголітнього союзового секретаря сл. п. Ілії Слободяна. Яке ж було моє здивування, коли прийшла від його донечки Гані карточка з подякою, і в тій картці 5 долярів, котрих я прийняти не можу. То ж ті 5 долярів і ще своїх 5, замість квітів на його могилу, посилаю на „Свободу", котру покійний Ілія так любив читати. Він не тільки сам прочитував її від дошки до дошки, але й читав на голос тим, що не вміли читати, а також своїм своїм дітям та внукам.

Це була свідома і дуже скромна людина. Він був коло 40 літ союзовим секретарем і кілька разів делеґатом на конвенції.

Виховав, як я вже писала, родину не тільки на свідомих українців, але й на добрих американців . Сини і зяті боролись колись за Америку, а тепер вже два внуки обороняють її проти комунізму.

Нехай же та прибрана батьківщина його, за котру його сини боролись, прийме його як рідного.

Марія Малевич
Питсбурґ, Па.

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(75)

Треба пригадати, що Франко ще в 1876 р. писав у „Друзі" (ч. 3, ст. 32), що „життя — то поезія, а поезія — то життя". В іншому місці він твердив, що белетристика перестала бути виразом розбуялої фантазії, мрій та забагів дармуючих людей, а прийняла на себе далеко важливішу ролю: копіювати життя народів у всіх верствах і відносинах, — показувати світові його потреби, хиби і нестатки, а заразом вказувати живі і здорові елементи, котрі можуть послужити за підвалину до будівлі свобідної і щасливої будуччини мільйонів (Г. Сидоренко. Літературно-критична діяльність Івана Франка. Київ, 1956, ст. 12; Сидоренко наводить це місце з „Друга", 1876 рік).

Таке було теоретичне становище Франка до мистецької прози, і так він писав деякі свої оповідання. Але повість „Захар Беркут" не „копіює" життя, вона є витвором романтичної фантазії її автора.

Ми знаємо, що Франко писав про літературу, що вона — „це життя", і що треба в літературних творах відтворювати це життя правдиво. Але в повісті „Захар Беркут" немає вірного життя ані з XIII ані з XIX віку. Погляньмо, як характеризують романтизм совєтські автори В. Лесин і О. Пулинець в книжці „Словник літературознавчих термінів", Київ, 1965, ст. 325:

„Для романтичних творів характерні незвичайні, а іноді й фантастичні події та ситуації, деяка умовність, порушення дійсних співвідношень між явищами, образи піднесених над реальністю, виняткових людей, які наділяються сильними пристрастями й часом діють у вигаданих, мало правдоподібних, часто екзотичних обставинах. Тому-то спершу слова „романтичний" і „романічний" значили: такий, як у романах (тобто не такий, як у житті). Автор романтичного твору в ідеалізованому вигляді показує те життя, яке він хотів би бачити, до якого кличе читачів".

А Кримський писав про Франкову повість:

„Щождо мене, то, звісно, і я не можу не признати, що „Захар Беркут" написаний з великим інтересом, тільки не думаю, щоб це був один із кращих творів Франкових.

Бо в чому ховається звичайно найбільша сила Франкового писательного талану? В реальнім зображенню реального життя, та в тонкім, критичнім аналізі, в якому можна запримітити навіть дрібненьку дозу насмішкуватого скептицизму. А що ми бачимо в „Захарі Беркуті"? Бачимо чудесні, неймовірні пригоди, страшні небезпечності і дивні рятунки, чи то десь на медвежих ловах, чи то десь на війні гірняків із татарами. Оті пригоди раз-у-раз щасливі для героїв, любі авторові, більше нагадують казку про Івана Царевича з його добродійними сірими вовками та живою і мертвою водою, або хлоп'ячі романи Майн Ріда, Емара та Купера, ніж солідний твір письменника. Тенденційне, доволі фантастичне ідеалізування XIII віку теж дихає у Франка чимсь дитячим, наївним" (ст. 467).

Після цього Кримський, навівши уривок із промови Захара перед його смертю, пише: „Тиради такого сорту . . . замість одушевити читача, можуть спричинити те, що він іронічно засміється" (ст. 468).

Ми вже знаємо, що поважні критики не сміялися з Франкового твору, а були захоплені тим, що Кримський назвав — „написаним із великим інтересом". Алеж аналіза повісти мусить признати слушність Кримському, який почав був писати ювілейну розвідку про Франка, але її не докінчив, бо оцінка „Захара Беркута" була б зовсім не ювілейна.

Ми вже згадували, що совєтські літературознавці тепер уважають Франка на сто відсотків за „свого" і тому хвалять його та роблять із нього прихильника російської імперії, яка нібито була і є оборонцем України. В „Захарі Беркуті", пишуть совєтські автори, Франко, мовляв, описав вітчизняну війну проти чужих загарбників, і то без участи князя Данила, проти якого виступав Захар Беркут. Хвалять Франка і за те, що взяв до своєї повісти мотто із Пушкіна: „Дела давно минувших дней. Преданья старины глубокой" — немов би це є доказом Франкової любови до Росії... Франко знав дуже добре німецьку мову, і в його творах є багато цитат цією мовою, як також із інших европейських мов, але хто може робити з цього висновки про особливу любов Франка до Німеччини чи до якоїсь іншої країни?

***

І. Цапенко пише про сконцентрованість дії в часі і просторі у повісті „Захар Беркут":

„Майже все, про що розповідається в цьому творі, відбувається протягом двох-трьох діб на території тухольських гір. Відхиленням є тільки коротка історія життя Захара Беркута та дані про злочинність боярина Тугара Вовка. Таким чином, все в повісті сконцентровано".

Оця концентрація спричиняє те, що читач не усвідомлює собі, на перший погляд, оцих неймовірних ситуацій. Не бачили їх і ті всі рецензенти, про яких ми вище згадували. Ось ці „неймовірні ситуації": „тухольці йдуть спокійно на полювання, не знаючи, що монгольська орда вже зовсім близько підійшла до Тухлі; надто швидко спалахує кохання між Максимом Беркутом і Мирославою, дочкою Тугара Вовка; надто велика також різниця в роках Захара Беркута і його сина Максима, щось близько 80 років (така різниця віку між сином і батьком можлива — Л.Л.). Отже, з точки зору реалістичної це все малоймовірне" (Цапенко, ст. 28).

(Далі буде)

Окружна нарада Відділів УНСоюзу з Ніягарського півострова

Торонто, Онт. — 27 серпня в „Чорноморському Домі" в Ст. Кетерінс, Онт., відбулася Окружна Нарада відділів УНС Ніягарського Півострова, Торонтонської Округи, в якій участь взяли: голови, секретарі та конвенційні делеґати, що заступали 10 відділів. Збори відкрив голова місцевого відділу УНС ч. 454, п. Сташинський та в імені відділу як господаря нарад а також і управи Дому, в якому наради проходили, привітав присутніх, в першу чергу заступника головного предсідника і дир. кан. канцелярії Б. Зорича, головного радного і голову Округи В. Дідюка, Всеч. о. М. Блаженка, та членів Окружної управи, пані С. Куцу, п. Є. Омельченка і п. В. Шарана. Зборами провадив голова Округи п. В. Дідюк.

Перебираючи ведення Зборів голова округи попросив Всеч. о. М. Блаженка до переведення спільної молитви. Після того привітав присутніх, подав порядок нарад та покликав на секретаря Зборів П. Дякова, секретаря відділу ч. 427, а в дальшому зробив загальний огляд нашої праці в таких пунктах: перегляд і провірка запланованого та виконаного, піврічні наші зобов'язання, зобов'язання конвенційних делеґатів, кампанія приєднювання нових членів, поширення нових терміновнх і акцидентових поліс, пляни праці на друге півріччя, посилення праці округи, міжвідділові змагання, осінні святкування 50-ліття УНС в Канаді і т. д.

Із цікавою доповіддю з доповненнями та плянами виступив заст. гол. предсідника і дир. кан. канцелярії Б. Зорич. Після того відбулася цікава дискусія, в якій голос забирали майже всі присутні. Під час дискусії наспів привіт від головного предсідника Й. Лисогора, який перебував тоді у Гемілтоні разом із головним ред. „Свободи" А. Драганом на нарадах в справах Світового Конґресу Українців. По дискусії збори прийняли ряд постанов, між ними найголовнішу про виконання своїх зобов'язань у приєднюванні нових членів, щоб наша Округа і в цьому році залишилась на першому місці. Всі присутні погодились, що не „в ряди годи" але сталою безперебійною, хоч нераз тяжкою працею, зможемо добитись того, що всі, навіть найменші, відділи будуть кожного місяця приєднювати нових членів. У зборах брали участь молоді, вже тут уроджені.

Пропаґандивні матеріяли, перевишкіл секретарів, упорядкування діловодства, відмолодження управ відділів, все це було загальною журбою всіх, що забирали участь в дискусії: Є. Омельченко, П. Дяків, Шпурко, Сахаревич, Самець, Дворнік, Бріль, Дутчак, Всеч. о. Блаженко, пані Куца, Бережук. Треба ствердити, що нарада пройшла з успіхом і залишила надію, що рішення її будуть виконані. Це вперше Ніягарська півокруга з'їхалась, щоб не тільки на своїй „території" вітати представників УНС, але щоб разом обміркувати найкращі способи праці для росту УНС. Нараду закінчено товариською перекускою, яку приготовили господарі нарад відділів: ч.ч. 427 і 454, — панове: Сташинський, Дяків, Бережук.

Торонтонська Округа дуже велика не тільки числом своїх відділів, але й територією, і тому була щасливою думка, щоб півокружні наради відбувати в місцях ближчих до себе. Слідуюча півокружна наша нарада відбудеться в Судбурах. Присутні висказувались, щоб частіше можна було зустрічатись, та виміною думок і товариським пізнанням розбудовувати УНСоюз.

В. Дідюк

ЗАВВАГИ ДО ПОЛІТИКИ УККА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

навіть еміґрація — хоч з деякими застереженнями — підтримує уряд УССР.

Іншими словами, нам ще й ще раз треба брати під увагу, що уряд УССР не існує для того, щоб розбудовувати нашу державність, і тому, коли він чи верхівка КПУ роблять якісь незначні поступки для українців, то це або тактичний маневр, або переходові поступки зі страху перед реакцією української громадської думки. Під сучасну пору виключене, щоб Україною володіли українські комуністи: в адміністрації України можуть бути тільки такі люди, найосновнішою кваліфікацією яких є льояльність до політики Москви.

Поза тим нам видається, що не варто відраджувати когось балакати з усіми делеґаціями чи з усіми людьми з України. Такі випадки треба трактувати індивідуально, тобто просто поцікавитись, хто у тій делеґації, для чого вона приїхала і чи влаштовувати їй офіційний бенкет, чи тільки приватне прийняття, чи говорити з нею індивідуально чи взагалі не говорити. А втім, чому гарячкуватись? Із людьми з України будемо зустрічатися ще не раз і не два, і досвід покаже, яка з того користь. З дотеперішнього досвіду ми не можемо сказати, що всі без вийнятку люди приїздили сюди виключно для політичної і шпигунської роботи. Принаймні українська танцювальна група не справила на нас такого враження.

Політична акція УККА, зокрема в Конґресі, часто увінчувалась великими успіхами, що їх в добрій мірі треба завдячувати дипломатичним здібностям проф. Л. Добрянського. Для кращої оцінки цих заходів варто взяти під увагу пораду неодного старого дипломата і не одного приятеля українських аспірацій. Справа в тому, що проблема України для українців — це одна річ, для росіян — друга річ, а для Англії чи Франції — цілком інша. Подавати ті самі арґументи французові чи англійцеві, що ми їх подаємо нашій громаді, це значить часто не осягнути ніяких наслідків. Основна штука в тому, щоб у нас було якомога більше людей, що вміють влізти в шкіру того ж англійця чи француза і з його точки зору дивитись на українську проблему.

Арґумент, що ми його найчастіше вживаємо, це поневолення численних націй росіянами. Ми насвітлюємо це переважно як доказ аморальности політики Москви, і сподіваємося таким чином знайти співчуття і підтримку на Заході. Це не поганий арґумент, і це дійсно дуже аморально, коли сильніший знущається над слабшим. Та цього далеко не вистачає. Стандартна реакція багатьох людей на це (пригадаймо відповідь Черчілла нашій делеґації): А чому ж ви за свою свободу не боретесь? Хіба ми ваша нянька?

Нам треба підкреслювати ті моменти, в яких інтереси України і інтереси тих держав, допомоги яким ми шукаємо, сходяться, а вже тоді додавати моральні і інші арґументи. Одним з таких основних арґументів, важливих для всіх, є те, що СССР в перший - ліпший момент може стати загрозою миру, бо ідея „Третього Риму" так добре лучиться з ідеєю поширення комунізму на цілий світ. Ми мусимо поширювати ідею, що тривалий мир у світі може бути тільки тоді, коли не тільки зникнуть диктатури, але коли національні проблеми будуть розв'язані. Тут ми можемо навести багато прикладів з тих географічних областей, де національні проблеми розв'язані, і внаслідок того народи вже довгий час живуть у тривалому мирі. Отже, індивідуальна свобода і базована на ній розв'язка національних питань — це єдина надія на тривалий мир у світі. І тут знову Москва являється не так безмилосердним поневолювачем українців, як серйозною і реальною загрозою миру.

У зв'язку з цим останнім арґументом було б добре нам розуміти, що загроза миру, з огляду на поневолення націй, може існувати тільки тоді, коли дійсно мається діло з поневоленими націями, а не з провінціями Росії. І тому проблема інформації про українську визвольну боротьбу це, без сумніву, одне з найважливіших завдань української еміґрації. З огляду на це Тиждень Поневолених Націй, молитви в Конґресі, українські прапори на дахах адміністративних будинків великих міст, конґресові переслухання відносно проблем сходу Европи є акціями, що їх за всяку ціну треба підтримувати. Але речі ці односторонні. Вони роблять наголос майже виключно на політичний аспект української проблеми. Коли б на Україні періодично вибухало повстання, тоді цього може й вистачило б. Та навіть і в тому випадку варто було б іншим народам показати ту Україну, яна викличе багато більше респекту, співчуття і приязни для української справи і яка залишить багато триваліший слід, як переходові політичні акції.

Ця Україна — це переклади на чужі мови творів наших істориків, поетів, письменників, драматургів, науковців, аналізи української літератури, мистецтва та всяких інших культурних і наукових досягнень. Це був би доказ існування українських аспірацій, яких жадна пропаґанда не зуміє усунути. Під цим оглядом і Асоціяція Українських Професорів і наші наукові установи могли б зробити багато більше, якби знайшли належну підтримку і УККА, і його голови, і всього українського громадянства. З тих же самих причин ми погоджуємось з тим, що характер „Українського Квартальника" треба дещо змінити і до співпраці з ним притягнути українських науковців, що мають інтернаціональне реноме.

Нуртують і інші критичні завваги на адресу УККА, зокрема його голови — завваги більш „дипломатично-оперативного" характеру. Кажуть, наприклад, що ідентифікація УККА з консервативними республіканцями, зокрема через активну і досить визначну участь проф. Добрянського у виборчій кампанії Беррі Ґолдвотера, для нас некорисна тому, що замикає нам двері до демократів. Це не цілком відповідає правді, бо проф. Добрянський закликав і українську і інші громади підтримувати демократів, що підтримують ідею визволення поневолених народів. На цю тему тяжко дискутувати тому, що допомога для української справи приходить переважно від консервативних кіл Конґресу. Хто був би у тих колах успішніший? Їхній близький співробітник, людина цілком невтральна чи людина із зв'язками в Демократичній партії? Чи підтримка у тих колах не є основною причиною того, що ми і в інших колах щось здобуваємо? Чи наші досягнення були б більші, якби головою УККА стала людина з такою ж позицією у Демократичній партії (чи ми таку людину маємо)? Чи, — якби ми замінили проф. Добрянського такою ж людиною з Демократичної партії — втратили б підтримку консервативних кіл і нічого конкретного не здобули в урядових колах?

Це питання, над якими варто подумати, хоч, з другого боку, цілком погоджуємося з тим, що представники української громади не повинні називати Діна Раска „експертом" у лапках. З тих і інших причин і, не зважаючи на те, що з кількома „позиціями" і потягненнями проф. Добрянського ми не погоджуємось, ми з чистим сумлінням голосували б за те, щоб йому принаймні подвоїти платню.

Нарешті варто також мати на увазі, що українська визвольна політика не може обмежуватися працею і підтримкою УККА. УККА не може займатися зв'язками з краєм і координацією всього визвольного руху. Це, очевидно, інша ділянка, але й про це варто подумати.

(Кінець)

В Арґентині помер скульптор Кость Бульдин

Буенос Айрес. — В Буенос Айресі помер після довшої недуги український скульптор Кость Бульдин. Він народився в 1897 і закінчив Київський Мистецький Інститут. Посвятився сульптурі, хоч мав також великі успіхи в малярстві. Бульдин був автором багатьох скульптур, що оздоблюють будинки Києва, Харкова, Одеси, Дніпропетровського і інших міст України. Він разом з мистцем Андрієм Дараганом, відомим автором пам'ятника Шевченкові у Вінніпеґу, виготовив був проєкт пам'ятника Шевченкові у Харкові і дістав був тоді першу нагороду, але виконання пам'ятника разом із підписом режим передав ленінградцеві Манізерові. Кость Бульдин мав літературний талант і виступав в літературі під псевдонімом В. Коб. Він брав участь в організації видавництва „Мистецтво" і був його редактором. На еміґрації жив в Австрії, а згодом переїхав до Арґентини, де брав участь в українському мистецькому житті. Дістав був замовлення для оформлення економічної вистави в Авелянеді, як також оформив комплекс будівель „Республіка дітей". Залишив збірку репродукцій багатьох музейних цінностей України.

Сенат буде далі дискутувати над законом про громадянські права

Вашинґтон. Сенат буде продовжувати дискусію над законом про громадянські права, не зумівши вчора підтримати внеску сенатора Менсфілда, щоб закінчити пляновий філібастер (обструкціонізм) для недопущення цього закону. Цей внесок міг був перейти більшістю двох третіх голосів. За припиненням дискусії висловились 54 сенатори, 42 демократи і 12 республіканців, проти голосувало 42, 21 демократ і 21 республіканець. Сенатор Менсфілд заповів, що поставить щераз такий внесок. Але звітодавці подають, що вчорашнє голосування в Сенаті припечатало долю урядового проєкту закону про громадянські права.

З Волі Всевишнього відійшла від нас у Вічність 13-го вересня 1966 року по довгій недузі, заосмотрена Найсвятішими Тайнами наша Найдорожча МАМА і БАБУНЯ

бл. п. ОЛЕНА зі ЩИРБІВ ЄДНАКА

про що сповіщають Родину, Приятелів і Знайомих безмежним горем прибиті:

ІРИНА ДЗЕДЗИК
ЛЮБА ЄДНАКА — доньки
Проф. АНДРІЙ ДЗЕДЗИК і д-р МИХАЙЛО ГОЙ — зяті
Внуки і Родина в Україні і на еміґрації

ПАНАХИДИ відбудуться в четвер, 15-го і п'ятницю, 16-го вересня 1966 р. в похоронному заведенні Литвин і Литвин о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН в суботу, 17-го вересня 1966 р. в год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а опісля на цвинтар Gate of Heaven у Винані, Н. Дж.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

В АМЕРИЦІ И У СВІТІ

ПОМІРКОВАНІ ЕЛЕМЕНТИ ЗАЛИШАЮТЬ консервативне Товариство ім. Джана Бирча, бо бачать, що засновник цього Т-ва Роберт Г. В. Велч молодший не рахується з думкою інших членів Крайової Ради цієї організації, тільки сам по диктаторськи керує організацією. При кінці тижня два члени Виконного комітету цього Т-ва д-р Р. П. Олівер і Слободан М. Драсновіч зголосили свою резиґнацію зі своїх становищ. Численні члени голосилися до цієї організації, думаючи, що вона буде консервативною, а не такою диктаторською та назадницькою, якою її робить Велч. Члени голосилися для поборювання комунізму, а не для фанатизму у відношенні до інших партій.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього ненадійно відійшла від нас у Вічність, дня 24-го серпня 1966 р. у Філядельфії, наша Найдорожча
ДОНЯ, СЕСТРА, ШВАГЕРКА, ТЕТА

бл. п. Александра Марія СТАРУХ

студентка Темпел Університету
народжена 1-го серпня 1942 р. в Бережанах, Україна.

Щиру і сердечну подяку складаємо:

Високопреподобному Отцеві Економові Василеві Головінському, пароxові церкви Христа-Царя, за уділення св. Тайни Єлеопомазання, за провід в Парастасі, похоронних відправах, за відправу СВ. Літургії, та за щире прощальне слово.

Високопреподобним Отцям: Николаєві Збірові, Петрові Липинові, Мирославові Харині, Михайлові Пирогові, Августинові Молодовцеві, Іванові Біламичові, Володимирові Букові, Романові Дубицькому, за участь в похоронних обрядах.

Високоповажаному Панові Льонґінові Марків за гарний похоронний спів при похоронних відправах.

Високопреподобним Сестрам — ЧСВВ на Факс-Чейзі та Алюмнам Менор Джун. Каледжу за Св. Літурґію і св. Молитви.

Достойній Управі і Співпрацівникам бібліотеки при Темпел Університеті за усні і письменні слова співчуття.

Крайовій Пластовій Старшині в ЗДА, в особі Вп. П. О. Кузьмович за згадку про нашу Лесю в час святочної ватри на „Новому Соколі" і за слова співчуття.

Станичній Пластовій Старшині в Ню Йорку за слова співчуття.

За участь, квіти та прощальні промови Пластункам і Пластунам Філядельфійської Станиці, Куреневі „Чортополохи", 14-му Куреневі Юначок, Осередковій праці УСП-ок, а особливо Гурткові „Чорнобривки" за зворушливе віддання пошани своїй вихованиці.

За участь, квіти та слова прощання Студентським Організаціям ОБНОВА, ТУСМ та Студентській Громаді у Філядельфії.

Комітетові Видавництва „Бережани" за особливе і сердечне співчуття від Бережанців.

За численну участь св. Служби Божі, зложення квітів, слова розради та домашню поміч нашим дорогим Парохіянам з Мілвіл, Бріджтон, Вайнленд, Вудбайн, Н. Дж.

Рідним, Приятелям, Знайомим та Всім Громадянам Української Спільноти за жертви на Служби Божі, за квіти, за письменні та усні слова співчуття та за поміч в час нашого горя.

Похоронному заведенню Гасин за услугу і дійсно дбайливу працю і допомогу в час похорону і після нього.

Нехай Всевишній Господь надгородить стократно.

о. МИКОЛА і СОФІЯ СТАРУХИ
з дітьми і внуками

†

ВАСИЛЬ СОЛТІВСЬКИЙ

уродженець міста Золочева в Україні
наш Найдорожчий і Незабутній Брат, Сестрінок, Братанок, Кузин і Вуйко, поєднавшись з Богом в Святих Тайнах, відійшов, по довгих і тяжких терпіннях, у Вічність дня 2-го вересня 1966 р., проживши 51 рік. По відслуженні похоронних обрядів в українському католицькому храмі св. Володимира в Елизабеті, Н. Дж., тлінні останки Покійного зложено на спочинок на католицькому кладовищі св. Гертруди в місцевості Кольонія, Н. Дж. дня 6-го вересня ц. р. при великій участі Співпарохіян і Приятелів Покійного — золочівців і елизабетців.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ми, члени родини Покійного Василя Солтівського, складаємо, цією дорогою, нашу найщирішу подяку Всечеснішим Отцям: Романові Боднарові, попередньому пароxові Покійного, за духовну опіку в часі Його недуги, Йосифові Федорикові, сучасному пароxові храму св. Володимира в Елизабет і Йосифові Панасюкові, пароxові храму св. Івана Хрестителя у Винані, Н. Дж. за духовну опіку і за відслуження похоронних обрядів, а Всеч. о. П. Панасюкові, з окрема, за зворушливі прощальні слова.

Щиро дякуємо всім Приятелям і Знайомим Покійного, за їхні жертви на Служби Божі за спокій Його Душі. Рівно ж дякуємо всім тим, що зложили свої щедрі жертви на добродійні цілі в Його імени. Дякуємо рівно ж всім Приятелям Покійного, які зложили вінці і цвіти при Його домовині. Дякуємо всім тим Товаришам Покійного, які несли домовину з Його Тлінними Останками. Наша щира подяка належиться всім тим золочівцям і елизабетцям, які, помимо робочого дня, взяли численну участь в Його похоронах.

Прохатимемо Всевишнього, щоби Він доповнив нашу щиру вдячність обильними небесними благодаттями.

Горем прибиті:

ОЛЬГА і ЯРОСЛАВА — сестри в Україні
ЙОСИФ КОСАРЕВИЧ з родиною — вуйко з Монтреалю, Канада
ІВАН МУДРИЙ з родиною — вуйко з Озон Парку, Н. Й.
ІВАН СОЛТІВСЬКИЙ з родиною — кузин з Юніон, Н. Дж.
ВОЛОДИМИР ФЕДЧИШИН з родиною — кузин із Бостону, Масс.

СПОРТ

редагує В. СОХАН

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

„Тризуб" Филядельфія — Гартфорд СК.

Мистецькі змагання Американської Футбольної Ліги відбудеться в неділю, 18-го вересня о год. 3-ій по полудні на грищі Едісон Стадіону у Філядельфії.

„Метрос" Бостон — „Чорноморська Січ", Нюарк

Мистецькі змагання Американської Футбольної Ліги відбудуться в неділю 18-го вересня о год. 3-ій по полуні на грищі „Метрос" у Бостоні.

УСК, Ню Йорк — НСК, Бруклин

Мистецькі змаганя „Великої Десятки" Німецько-Американського Футбольного Союзу відбудуться в неділю, 18-го вересня о год. 2-ій по полудні на грищі Українського Спортового Майдану при 124-ій вулиці і 31-ій евню у Коледж Пойнті Н. Й. На цьому ж грищі дві години пізніше, о год. 4-ій по полудні відбудуться мистецькі змагання „Великої Десятки": Грецько- Ам. СК — „Блу Стар".

— о —

ТЕНІСОВІ ПЕРШОСТІ УСЦАК У ПОДВІЙНІЙ ГРІ НА СОЮЗІВЦІ

В суботу і неділю, 17-го і 18-го вересня, відбудуться на відпочинковій оселі УН Союзу „Союзівці" тенісові першості Української Спортової Централі Америки і Канади у подвійній грі чоловіків та мішаній. Переможці — першуни УСЦАК одержать Чаші „Союзівки". Ці змагання за чемпіонат українців Америки і Канади влаштовує у співпраці з Управою „Союзівки" Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку на доручення УСЦАК.

В цих самих днях на Союзівці буде вибір „Міс Союзівки" та багата культурно-розвагова програма з нагоди „Дня УНСоюзу".

— о —

ДО НАШИХ СПОРТОВИХ КОРЕСПОНДЕНТІВ

З початком нового футбольного сезону, як і з пожвавленням діяльности інших лакок наших спорт. Товариств і Клюбів, звертаємося з проханням - пригадкою до наших спортових кореспондентів, щоб вони додержувалися устійнених реченців для повідомлень про висліди змагань та для дописів про відбуті змагання. Висліди та важніші дані про недільні змаганя відбирає спортовий редактор Володимир Сохан кожної неділі у вечірніх годинах від 8 до 11-ої на телефоні під числом НЕ (Гендерсон) 4-1017, Ерія Код 201 (Джерзі Сити). Подані своєчасно телефоном висліди будуть поміщувані у вівтірковому числі „Свободи", яка появляється в понеділок рано. Спортові дописи для використання у п'ятницевому числі в секції „Спорту" повинні бути доручені нам не пізніше вівтірка вечором. Одержані пізніше дописи з недільних змагань зможуть бути використані лише у значно скороченому розмірі в наступкому тижні.

— о —

„ВАРЯГИ" І МОРАЛЬНИЙ СТАН ФУТБОЛІСТІВ

В журналі „Україна" (Київ), в числі 33 з 14-го серпня поміщено інтерв'ю кореспондента журналу з з головою президії Республіканської Федерації Футболу Федором М. Мартинюком. У відповіді про гру українських команд у першостях СССР голова Федерації сказав:

„Кияни рішуче відмовились від запрошення футболістів - зірок з інших республік. Вони самі сумлінно готують собі резерви. Адже за досконалеї техніки, тактики і загальнофізичної підготовки першорядне значення мас і моральний стан гравців. Тим часом почуття гордости за свій клюб, за рідне місто прищепити гастролерам важко. Тож не дивно, що клюби, які покладаються не на свої, місцеві, кадри, а на „варягів", зазнають поразок".

— о —

ЗАКІНЧИВСЯ ФУТБОЛЬНИЙ ВИШКІЛЬНИЙ ТАБІР

Глен Спей. — 3 вересня закінчився тут однотижневий вишкільний табір І-ої Української Футбольної Школи, в якому взяло участь 59 юнаків від 6-18 років, в цьому числі тільки 10 українців.

Сім днів учасники, почавши від год. 7.30 рано до 9.30 вечора, згідно з програмою, проходили теоритичне і практичне навчання футбольної гри, що його проводили одинадцять визначних фахівців-інструкторів і тренерів.

Крім визначних українських інструкторів: В. Чижовича - із Філядельфійського Текстильного Коледжу, Л. Луценка, асистента професора фізичного виховання в Монтклер Стейт Коледжі, Є. Чижовича із Колюмбія С. Ш. в Мейплвуді, ред. З. Снилика, відомого нашого олімпійця і кол. футбольного репрезентанта Америки, — лекції проводили ще такі фахівці: Дж. Мілс — кол. тренер олімпійської збірної Америки, д-р Джек Чарлтон — із Трентонтеького Стейтового Коледжу, Вейн Сандерленд із Прат Коледжу, Джері Коген з Ню Йоркської Середньої Школи, олімпієць Віктор Герлей і його брат Петро, обидва визначні змагуни УСУ-у Н. Й.

Поміж теоритичними і практичними лекціями учасники табору мали можливість бачити добірні фільми, на яких демонструвалися способи тренінгів, що їх проходять змагуни найславніших дружин світу (Сантос, Інтернаціонале, Реаль Мадрид і ін.), та найважливіші світові футбольні зустрічі. Програми дня були уложені так, що юні футболісти поза чотирикратними перервами на харчування в хвилини дозвілля займалися проходами та плаванням. Перед вечором відбувалися першенські змагання усіх 4-х дружин табору, поділені за барвами: „Сині", „Жовті", „Червоні", „Білі".

У вишкільному таборі панував лад і порядок, та не вимушена спортова дисципліна. Учасники юнаки з великим захопленням сприймали лекції. Поміж інструкторами і тренерами існувала зразкова співпраця. Впродовж тижня цей вишкільний табір відвідали ряд американських спортових діячів та кореспондентів преси, між ними „Ню Йорк Таймс". Кінцеву церемонію закінчення табору та показових змагань „зірок" школи, 3 вересня перед полуднем, попередив у п'ятницю 2 вересня ввечері спільний бенкет в участю таборовиків, інструкторів, батьків та гостей. Цю спільну зустріч започаткував коротким словом тренер Сандерленд, який і провів молитву. Змістовні промови виголосили до присутніх, ред. З. Снилик і д-р Джек Чарлтон. На кінець бенкету учасники табору отримали свідоцтва і здобуті трофеї. Два з п'яти трофеїв школи, між іншими здобули українські юнаки: Юрій Чапля (Ч. Січ) король стрільців першенського турніру і Юрій Шмаг (УСК Н. Й.) найцінніший змагун дефензиви. Крім згаданих українських змагунів учасниками цього вишколу були ще такі українці: Б. Головінський і І. Головінський, Елізабет, Н. Дж., Г. Карбівник, Д. Прончик, І. Чижович зі стейту Пенсилвенія, Ю. Геймур, В. Геймур і Янчик зі стейту Н. Й. Велика більшість учасників школи були італійського, жидівського і німецького походження. З великою шкодою для себе, цю добру нагоду підготувати молодих українських футболістів не використали якслід наші спортові Т-ва, та батьки. Шкода!! Згідно з висловленою опінією всіх інструкторів і тренерів, управи оселі „Верховина" та Родичів таборовиків, що приглядалися до науки своїх синів, І-ша Українська Футбольна Школа провела свій перший Ол Амерікен Сакер Кемп успішко.

Нашим визначним футболістам, тренерам і спортовим діячам, що взялися за це нелегке діло, можемо погратулювати! Їх здобуте признання зі сторони американського спортового світу с рівночасно признанням для українського спортового руху на еміграції, в цьому випадку для українського футбольного активу, який дас значний вклад для добра і росту цього спорту в Америці.

Належить пригадати, що всі члени Управи школи с членами Управи УСТ Ч. Січ. Для інформації наших читачів хочемо подати назви трьох інших подібних шкіл, які діють на сході ЗДА. „Інтернешенел Сакер Кемп" в Пенсилвенії 5 років існування, в цьому році мав 110 учасників, „Амерікен Сакер Воркшоп" 3 роки, 50 учасників, „Ю. С. Сакер Кемп" Конектикат має один рік і 35 учасників.

ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ — УСК ГАРТФОРД 3:2

Глен Спей. — 3 вересня. Були це останні з серії тренінґово - товариських, змагання для випробування нових змагунів. Їх відбула Ч. Січ на закінчення Футбольного Вишкільного Табору на оселі „Верховина" в Глен Спей.

З нових набутків успішку пробу перейшли цим разом три нові футболісти: воротар Льопера, помічник Лялька і центр нападу Шорт, які займуть місця братів Німерчинських і Махника, суспендованих минулого сезону.

Склад Ч. Січі був: Льопера (Юрків), Попович, Воробець, Лялька, Павлишин Мик., Понось, Павлишин Мар., Чайка, Л. Вільчак, Шорт, Чижович, В. Вільчак, Бакун, Глізович. Голі для Ч. Січі здобули: Вільчак, Чайка і Чижович.

О. Твардовський

● **В Західній Німеччині група вчених і педагогів** веде акцію за примусове введення до всіх шкіл навчання так званої готицької абетки, яка стала б знову офіційною абеткою, обов'язуючою в усіх державних установах. Більшість німців привикла вже до латинської абетки, в якій друкується більшість газет і книжок.

Почалось навчання у школі українознавства „Рідної Школи" у Філядельфії

Філядельфія. — У школі українознавства, що її веде Товариство Опіки над Молоддю і Дітьми „Рідна Школа" у Філядельфії, почалось у суботу, 10-го вересня навчання. Після Богослуження, що його відслужив в католицькій парафіяльній церкві Царя Христа о. совітник Василь Головінський, а в православній катедрі святого Володимира о. мітрат Степан Біляк, діти зійшлись у своїх клясах, що приміщуються у будинку публічної середньої школи Кука в дільниці Логан, де й відбулась інавгурація нового шкільного року. У школі „Рідної Школи" у Філядельфії навчається близько чотири сотні дітей. Це єдина на терені Філядельфії повна українознавча школа, що має дванадцять кляс і закінчує навчання матурою. В попередньому році 16 студентів дістали свідоцтва зрілости. В учительському складі є високо-кваліфіковані вчителі старшого покоління, як також молоді абсольвенти учительських коледжів. Очолює школу відомий педагог Володимир Лотоцький.

Домагаються економічного об'єднання Латинської Америки

Вашингтон. — Корпорація в справах розвитку і ресурсів предложила Білому Домові звіт про те, що треба б об'єднати економіку країн Латинської Америки, бо це буде засобом до економічного розвитку країн Західньої Півкулі. Білий Дім зацікавився цим звітом, який виготовив голова Корпорації — Дейвід Е. Лілієнталь, колишній голова Комісії Атомової Енергії. Президент Джансон вже давніше підкреслював, що треба привести до інтеґрації економіки Західньої Гемісфери. У звіті говориться про те, що при об'єднанні економік Латинської Америки мали б бути допомічні місцеві та міжнародні інвестиції. Треба б зорганізувати підприємства в Латинській Америці, які не були б на услугах економіки однієї країни - тільки служили б багатьом державам. Взором може служити Европа, де з успіхом працює об'єднана економіка. Звіт називається: „Багатонаціональні інвестиції і об'єднання Латинської Америки".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 17-го ВЕРЕСНЯ 1966 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори членів 397 Відд. о год. 3-4:30 по пол. в домі Т-ва Укр. Амер. Горожан, 817 Н. Френклін вул. Крім звичайного порядку нарад, буде вибір делеґата на Конґрес УККА. Проситься вирівняти залеглі вкладки. Приймання вкладок відбуватиметься: в дільниці Лоґан, 16 вересня від 7-8 год. веч. в домі ЗУАДК, 5020 Old York Rd. В околиці 24 вул., 17 вересня від год. 11-12-ої дня в домі Кред. Коопер. „Самопоміч", 856 Н. 24-та вул. Можна вплачувати чл. вкладки також в урядових годинах у Кредитівці „Самопоміч" при 4814 Н. Брод вул. на конто 397 Відд. УНСоюзу. — М. Нич, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори членів Б-ва св. Юрія — 239 Відд. від год. 3:30 до 4:30 по пол. в Горожанськім Клюбі при 847 N. Franklin. - Д-р Вол. Галан, предс., Мих. Ковальчук, секр.

НЕДІЛЯ, 18-го ВЕРЕСНЯ 1966 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Б-ва св. Василія о год. 3-ій по пол. в домі Укр. Громади, 3322 П. Лавренц вул. Проситься всіх членів прибути та вирівняти залеглі вкладки. — С. Лупацій, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збори Т-ва Любов — 45 Відд. о год. 11:30-1:30 по пол. в домі У. А. Горожан, 847 Н. Франклін вул. Проситься вирівняти свої залеглі членські вкладки. — Адв. І. Дудан, предс., М. Сеник, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Збори Т-ва Запор. Січ — 342 Відд. о год. 1:30 по пол. в кл. ч. 2 при церкві св. Димитрія. - Управа.

ТАРЗАН, ч. 5686. Вбив ник кинувся на Тарзана!

Нагло вбивник стрибнув до акції! Різким поштовхом сильної мускулястої руки кинув на землю двох вартових.

Сміючись дико, він вдаряв їхніми черепами!

Він обернувся, щоб розглянутися по арені кривавобожевільними очима, а після того він, ричачи, кинувся на мавполюда!